

BARSI HIRLAP.

Politikai hetilap. Megjelenik minden csütörtökön.

Előfizetési árak: Egész évre 10 korona, félévre 5 korona, egyes szám 20 fillér. **Hirdetmények** beiktatása jutányosan számítatik. A „Nyilt tér” sorának közlési díja 50 fillér.

Felelős szerkesztő és lapkiadótulajdonos:
Dr. TÖRÖK MÓR.

A lap szellemi részét illető kéziratok a szerkesztőség, hirdetmények és pénzküldemények a kiadóhivatal címére küldendők.
Kéziratok nem adtnak vissza.

A közigazgatás reformja.

Néhány évvel ezelőtt sok beszéd esett róla, hogy a közigazgatás mai rendszere lényeges reformok nélkül már nem maradhat tovább.

Az egész ország figyelmét felkeltette a kérdés, bár a terv valósággal még nem is létezett. Legáltalában nem tudott róla senki sem. Suttogtak ugyan arról, hogy a reformok a közigazgatás általános átalakításával fognak kapcsolatba hozni, de hogy ez komoly terve lett volna a kormánynak, soha napfényre nem került.

Ugy látszik azonban hogy mégis meg van a törekvés a közigazgatás átalakítása iránt, azért vették le oly hirtelen napirendről ezen különben oly égetően sürgős kérdést. — Hadd korhadjon tovább a vármegyei rendszer s ha a korhadás már befejezte romboló munkáját, bármily mélyen nyulnak is e rendszer gyökerei s azokat kitépni már nem lesz nehéz feladat.

S hogy az új csemetének előgyen készítve jobban talaj, mestersegesen is előidézük a korhadást.

A közigazgatás nagy reformja helyett behozták a közigazgatás egyszerűsítését. Első pillanatra azt kel-

lett hinnünk, hogy új életerő szivódik fel a vármegyékben, — mint az ország testének véredényeiben, hogy eltűnnek a czopfok, hogy megszűnnek a nehézkes véget nem ismerő eljárások stb. és a vármegyék megint jól betölthetik azt a szerepet, melyet alkotmányunk biztosított részükre.

A csalódás sokkal gyorsabban következett be, mint sem reméltük. Az életbeléptetett s a még folyvást tartó egyszerűsítése a közigazgatásnak mindinkább türethetlenné teszi az állapotokat, s a kilátszó lóláb az, hogy a beteg testet végleg kimerítsék, hogy azután egy radikális operációt végezzenek rajta lehetőleg úgy, hogy meg ne érezze.

A magyar nemzetnek felfogása a közszabadságról annyira összeforrott az önkormányzati intézményekkel, hogy azok nélkül el sem tudunk képzelni közszabadságot. Ez az intézmény sok megpróbáltatáson ment keresztül, megviselte az időjárás, de azért a magyar nemzet közvéleménye ma még, s a beláthatatlan jövőben is még sokáig ébren fog örködni a felett, hogy alkotmányunk ezen sánczait el ne pusztítsák, inkább legyen kevésbé jó, — mint semilyen önkormányzat. Eddig

is eleget nyirbáltak az autonóm jogokon s ha a fájó sebek némileg behegedtek is, él a nemzet öntudatában a vágy, hogy a régi közszabadság minél teljesebben állítsák vissza.

S mert annyira ragaszkodunk az önkormányzati rendszerhez, sürgős szükség parancsolja, hogy komoly valóságos reformokról gondoskodjunk, de az önkormányzat lényegének megsemmisítése nélkül. Össze kell egyeztetni a vármegyei rendszert a modern kor fejleményeivel. Meg kell szabadítani kinövésaitól, sallangjaitól s kóros tüneteitől.

Nem a blanketták megváltoztatásában rejlik az igazi reform, nem is az ezerszámra menő nyilvántartási rovatok kitöltésének elrendelésében, hanem egészen másban.

A vármegyei rendszer jelenleg leginkább azért kifogásolható, hogy a befolyásoknak enged tulságos nagy teret, a mit pedig a mai kor szelleme meg nem engedhet. Amiként az igazságszolgáltatásnál vagy a közigazgatás mai állami csoportjánál az abszolút pártatlanságot követeljük meg, ép úgy kell megkivánni ezt a közigazgatás önkormányzati rendszerében is.

E célból az első hathatós, való-

TÁRCZA.

Estende . . . .

Estende halkan magam magamnak

A te szavaid suttogom:

— „Meglássá, hogy mily hű leszek önhöz...”
Ezeket mondtad, jól tudom.

És mikor hűnek kellett vón' lenned,
Mikor már szentül szeretett szívem;
Akkor, oh akkor hagytál magamra,
Mikor szerelmed igaznak hittem:

Estende halkan magam magamat
Azért én egyre biztatom,
Oh, ha te nem is lettél hű hozzám:
Hű lett — az édes, bús dalom.

Ezek a dalok éltetnek engem,
Mint harmatesepp a rózsalevelet . . . .
Ezek a dalok zengik esodásan
Örökké tartó nagy szerelmemet!

Estende halkan magam magamnak
A te szavaid suttogom . . . .
A lelkem bárha úgy vérzik tőle:
Mégis jól esik mondanom! . . . .

Sugár József.

Ne légy féltékeny.

Könnyű azt mondani és tanácsolni, hogy: ne légy féltékeny, de nehéz ám az okos szót s a jó tanácsot követni akkor, midőn szívünkbe fészkelte magát egyszer az a zöldszemű rettenetes szörnyeteg!

Nincs kinzőbb lelki betegség a féltékenységnél. A megbántott szerelem a halál; a féltékenység több, mert az a halál félelme! Ha megcsalattunk, kijátszattunk, a nemesen érző kebel idővel bizonyos önuralom s megfontolással elviseli a mély sebet — de a féltékenységet még a legedzettebb lélek sem képes legyőzni. Különbö a féltékenységről, ép úgy, mint a szerelemtől tömredék sok hihetetlen dolgot összeirtak már, a minek természetes következménye az lett, a mi a keleti kérdésnek, t. i. óriási bonyodalom, általános zürzavar s meg nem értése egymásnak.

Dumas tesz az azt mondja, hogy a ki igazán szeret, az nem félt: ergó, a ki félt, az nem szeret igazán — Sanct Georges ellenben úgy vélekedik, hogy a ki szeret, az félt is!

A szony volt, nem is mondhatott

mást, noha különben meghajlunk szelleme előtt.

Hahn-Hahn Ida grófnő is hasonlólag bizonykodott — a mi nem csoda, mert az apját is Hahn-nak, meg az anyját is Hahn-nak hívták, mely nevet, mintegy malicziózus német tudós rájuk akarta fogni, onnan nyerték, hogy valóságos kakastermészettel bírtak, vagy is mérgesek és féltékenyek voltak.

Schiller, Goethe stb. úgy gondolták, hogy a kit igazán és mélyen szeretünk, s viszonszerelméről meg vagyunk győződve, abban tökéletesen s féltétlenül bizunk s nem — féltékenykedünk.

Mi is azt hisszük! A féltékenység, a legnagyobb ostobaság s hiábavalóság a világon, mert vagy indokolt a féltékenység vagy nem. Legyen azonban bármennyire indokolt, az nem segít a bajon. Olyan az, mint a láz. Némelykor makacsabbul, másoknál rövidebben tart, de utóljára is elmulik és magunkhoz jövünk. Féltékenykedésünkkel nem nyomjuk el a más iránt felébredt érzelmet: a kedves vagy feleség haladni fog tovább is az uton, sőt így még óvatosabbá és elővigyázóbbá tesszük, sőt

ságos reformnak ígérkezik az önkormányzati összes tisztviselőknek véglegesítése. A megyei és városi hivatalnoki pálya ma már ép oly kenyérkereset, mint más hivatal s a korszerű bonyolult életviszonyok mellett szövevényes közigazgatás fejlődésén ki, ezeknek ellátására magas képzettségű, s törekvésteli erőkre van szükség, a mi csak hosszú évekig terjedő előtanulmányok árán érhető el. Nem egyeztethető össze a kor szellemével, hogy ilyen erők a szeszélyes pártalakulások izgalmainak legyenek kitéve, annál kevésbé, mert az ilyen tisztviselő, akármilyen tökéletes képzettségű legyen is, elveszíti fogékonyságát a pártatlanság iránt s nemcsak a magán érintkezésben, de hivatalos eljárásában is keresni fogja azok kegyét, a kiktől az ő kenyere, az ő jövője függ. S a következményeket megfordítva arra az eredményre jutunk, hogy csak akkor remélhetünk olyan erőket szerezhetni, mint a milyenekre csakugyan szükségünk van, ha jövőjüket kellőképpen biztosítjuk, mert, tisztelet a kivételnek ma még nagyon kevesen keresik fel ezt a pályát olyanok közül, a kik minden tekintetben csakugyan megfelelnek.

Az előre fejlődést s nem a korhadást előidéző reformokat valósíták meg.

M.

Ujbánya város erdei.

Mindegyre jobban domborodik ki az a tény, hogy Ujbánya város zilált anyagi viszonyait tulajdonképpen csakis a könnyelmű, felületes és helytelen erdőgazdálkodásnak lehet tulajdonítani. A városi erdők jóformán közpréda tárgyát képezték. Boldog-boldogtalan kapott fát és nem egyszer volt rá eset, hogy a felületes ellen-

őrzés folytán akár hányan háromszor annyi értékű fát is vettek igénybe, mint a mennyinek az árát befizették. Így állott elő az a szomorú állapot, hogy az erdő mindegyre jobban fogyott és pusztult anélkül, hogy annak acquiralense a városnál megtérült volna. Mert a túlhásználat káros következménye nem csak abban áll, hogy a jövő évi fahozamok nagy része idő előtt lett kihasználva, mi által a jövő évek erdőjövödelmeinek eo ipso esőkkeniök kell, hanem kiválóan abban, hogy ezen túlhásználatok legnagyobb részeért a város tulajdonképpen nem kapott semmit. De ezen túlhásználatok sem újabb keletűek. Régen folytatott rendszertelen gazdálkodás következményei azok. Még vigasztaló ezen áldatlan helyzetben az a tény, hogy a túlhásználat a jelenlegi félfordaszakból még hátralevő három esztendőre legalább a fenyőfában, tehát az erdő legjövödelmezőbb produktumában jelentéktelen, úgy hogy biztos forrásból állíthatjuk, hogy a következő évek fenyőfa hozama az üzemterv szerinti mennyiséget meg fogja ütni. De annál nagyobb a túlhásználat a bükk- és tölgyfában. Ez utóbbi kettőben a remélt mennyiség 50%-át is meghaladja.

Ezen elítélendő erdőgazdasági viszonyok szolgáltak okul arra, hogy a képviselőtestületben indítvány tétetett a városi erdőknek állami kezelésbe való átadása iránt. Az indítvány azonban sajnos, mint sok más életre való indítvány, kisebbségben maradt, mert hisz városi közéletünkben az intellektuális erők legnagyobb része nem a közjó előmozdításában, hanem egymás meggyanúsításában, az egymás elleni intrigákban és a legkiméletlenebb személyes éli harcokban merül ki és pazarlódik el. Az indítványt elutasító határozat ellen a képviselőtestület értelmi zöme azonban felebezéssel élt, melyből közöljük a következőket.

„A városi erdők akár részleges, akár teljes állami kezelésbe való átadását szükségessé teszi egyrészt az eddigi rossznak bizonyult kezelési mód megszüntetése, másrészt a szigorubb és hatályosabb ellenőrzés lehetővé tétele s a város közönségének azon eminens érdeke, hogy az erdőjövödelme a maga teljességében használtassék ki s kerüljön a város pénztárába.

Ezen kiváló érdekeket az eddigi rendszer távolról sem biztosította. Az erdőkezelés felületes volt, az ellenőrzés laza, vagy épen egyenlő a semmivel, az erdőjövödelme jelentékeny része pedig vagy elkallódott, vagy egyéb okoknál fogva nem folyt be a város pénztárába.

A közelmúltban lefolytatott fegyelmi vizsgálat igen elszomorító képét tárja fel ezen bajoknak és az erdő kezelése körül előfordult számos visszaélésnek.

Ezen bajokon okvetlenül segíteni kell. S midőn az orvoslás egyedül megnyugtató módját az erdők állami kezelésbe való átadásában keressük, iparkodunk megteremteni azon módokat és eszközöket, melyekkel a létező káros állapotokat gyökeresen kiirtani s a város erdőkezelését egy jobb, megbízhatóbb s az eddiginél semmivel sem költségesebb alapra fektetni képesek leszünk.

A városi erdőtisztai intézmény annyi évi tapasztalat igazolása szerint rossznak, megbízhatatlannak, sőt a város érdeke szempontjából károsnak bizonyult a múltban s nem fog beválni a jövőben sem. Az erdőfelügyelőség az erdőkezelést csupán műszaki irányban őrizte ellen, mely ellenőrzés azonban az ügykör nagy kiterjedésénél fogva nem lehet oly intenzív, mint állami kezelésbe vétel mellett. A városi erdőtiszt a kitermelést, értékesítést stb. minden szakszerű ellenőrzés nélkül végezte, mert a tanács, polgármester, vagy valamely e célból kiküldött bizottság ellenőrzését kellő szakismeret hián hatályos ellenőrzésnek el nem fogadhatjuk. A városi erdőtiszt végül sem a tanácssal, sem egyesekkel szemben nem bír kellő függetlenséggel és nem tud szükség esetén kellő ellenállást kifejteni.

Ezzel szemben az állami kezelésbe vétel az ellenőrzés kötelességét s az ezzel járó összes felelősséget az államra hárítja át. Sokkal nagyobb tehát a garancia állami kezelés esetén a városi erdők törvényes és szakszerű kezelésére nézve. Az állami erdőtiszt függetlensége úgy a tanácssal, mint egyesekkel szemben sokkal nagyobb, maga is egy műszaki, mint egyéb szempontokból sokkal szigorubb ellenőrzés alatt áll, mint egy városi erdőtiszt s így sokkal több a biztosíték arra nézve, hogy a város erdeiben törvénysértések, visszaélések, vagy a város anyagi érdekeit sértő mulasztások a jövőben nem fognak előfordulhatni.

E mellett az állami kezelésbe vétel a város autonomikus jogait nem érinti. Az évi fahozammal, annak értékesítési feltételeivel ezenül is a képviselőtestület fog rendelkezni. Végül nem is költségesebb, mint a mennyibe a városi erdőtiszt állás fenntartása kerül s ha talán költségesebbnek is bizonyulna, akkor is előnyösebb a város közönségére nézve, mert sok ezer koronára

ha pedig indokolatlan, vagyis üres vízió a féltékenység (soknak már vérében van!) úgy ismét csak hasztalanul kineztek magunkat s okozunk fájdalmat annak, kit szeretünk!

Egészen más módja van a kedves vagy feleség, nemkülönben az udvarló s a férj szerelmét megőrizni, melyet minden tapasztatos nő és férfi recipe nélkül is ki fog találni, s nincs arra szüksége, hogy az „orvosságot” más adja . . . . A kiknek pedig semmiféle recipe nem használ, azokról azt mondják, hogy „halálos bajban” szenvednek; halál ellen pedig nincs orvosság!

E kis bevezetés után rátérhetünk a tulajdonképeni történetre.

Dezső nemes hévvel szereti Rózsikát. Egy bálban megbántódik szerelmében, a mennyiben Rózsikának egy fess huszárkapitány dühösen udvarolt.

Ezt jól látta Dezső, valamint azt is jól látni vélte, hogy Rózsika nagyon jól mulat. Másnap az alábbi levelet küldte Rózsikához:

„Tisztelt kisasszony! A tegnap közünk lejátszott jelenet után, kötelezve érzem magamat Kegyed előtt egy tökéletes

vallomást tenni. Én egy kedvest szeretek és ezen kedvesről akarok Kegyednek írni. A dicséret, melyet e kedves kiérdemel, szolgáljon Kegyednek büntetésül, mind azon apró szenvedésekért, melyekkel engem oly sokszor, legkivált tegnap megszorított. Azon kedves, kit én szerettem, mielőtt még ismertem Kegyedet, már nagyon sokszor megvigasztalt. Egyébiránt minden időt, mit Kegyed fantasztikus szerelme nekem meghagyott, csakis e kedvesnek szentelek. Sok kincset rejtett és rejt e kedves magában! Bevallom, hogy már nem fiatal ugyan, de annál tökéletesebb; bevallom azt is, hogy én nem vagyok az egyedüli, kit a legszívélyesebben fogad . . . . és mégis nem támadt és támad fel bennem a féltékenység, mert nem szeszélyes, nem makacs! . . . . Még többet mondok! . . . . E kedves, a műveltség és tudomány valódi tárháza. Boldog vagyok és leszek körében. Még most sem hoztam föl csak századrészt sem érdemeimnek; s csak most tudom, hogy tulajdonképpen mivel tartozom neki. Azt hiszem, hogy cleget mondtam, s így meg lehet győződve, hogy a kedves képes lesz vigasztalni azon esetre, ha Kegyed engem kegyetlen

szeszélyével s magaviseletével jónak látna tovább is kinezni. Dezső.

— Hogy meg fog erre ijedni; tudom, többé nem lesz szeszélyes és kacér! — mondogatta elégült mosolylyal Dezsőnk magában.

A mint Rózsika e sorokat megkapta egy édes mosoly vonult kis ajkán át. Leült és válaszolt a levélre. Mikor kész volt ily monológot tart. No szegény Dezsőm, hogy fogsz erre a levélre ide rohanni. Várj csak te rossz ember.

Dezső reszkető mohósággal bontja föl a levelet és olvassa:

„Jó Dezső! Önnek őszinteségét őszinteséggel akarom viszonzni. Ön vétkes, de én is az vagyok. Vallok. Egyszer egy bizonyos órában behatolt egy jó barát oda, hova mint hitte, egyedül ön léphetett . . . és átkarolta azon kedves Rózsikát, kit ön oly nagyon szeretett . . . E barátom kezdetben csak az utczán enyelgett velem, ha esetleg találkoztunk. Később meglátogatott és oly kedves, oly fénylő tulajdonsága volt . . . Bevallám, hogy szeretem . . . E barátom kit én szeretek és a kivel mindennap találkozom, önnek régi ősmérsőse,

rugó oly vagyont fog megmenteni, melyre a jelenlegi kezelés mellett feltétlenül csak pusztulás vár.

Az állami kezelés ezen megannyi előnyével szemben a többség mégis makacsul ragaszkodik az eddigi erdőtisztítási intézmény fenntartásához. Nem ugyan azért, mintha ezen intézmény helyességéről meggyőződött volna, hanem — ha jól láttunk — részint a minden ellen való opponálási viszketegből, részint leginkább azért, mert az újítás által bizonyos anyagi érdekek veszélyeztetését látja. Az uralkodó hangulatból ítélve inkább félnek a rendtől, mely az állami kezeléssel jár, mintsem azt komolyan akarnák. Inkább fenntartani óhajtják az eddigi zavavos viszonyokat s úgy látszik törekvéseiknek háttérre ebben nem a közérdek előmozdítása, hanem egyes elszigetelten álló érdekeknek, vagy érdekköröknek biztosítása. Egyszóval sok okunk van a képviselőtestület többségének őszinte magatartásában kételkedni.

Ezen felelőszókból kitűnik tehát, hogy a képviselőtestület ép azon része, mely értelmi súlyánál fogva praeponderálni van hivatva, maga is meg van győződve arról, hogy a tanács, polgármester, vagy valamely e czélből kiküldött bizottság kellő szakismeret hián az erdőkezelést kellő módon ellenőrizni nem képes. S épen ez volt a multban tapasztalt súlyos visszaéléseknek egyik elsőrendű oka. De ezért a tanácsot igazságosan hibáztatni nem lehet. A másik lényeges ok, a mely az erdők állami kezelésbe való adását elkerülhetlenül szükségessé teszi, az on elszigetelten álló érdekeknek, vagy érdekköröknek lehetetlen né tétele, melyek eddig a városi közérdek rovására a jogtalan anyagi érdek előmozdításában keresték kielégítésüket. S valóban megdöbbenő, hogy a házi szükséglet ezime alatt mily rengeteg mennyiségű fa kerül ki évenként a város erdeiből. Ha ez a fa tényleg mind építkezési czélokra fordított volna, Ujbánya város fejlődése oly hatalmas arányokat öltene, hogy vetekedhetnék bármely virágzó vidéki empóriummal.

Nagyon méltányos és jogos tehát az a törekvés, hogy a város erdei minél előbb teljes állami kezelésbe adassanak át.

Justus

Miért nincs középiskolánk ?

Boesánatot kell kérnünk tisztelt olvasóinktól, hogy a középiskola kérdését oly gyors egymásután vitatjuk meg. Elhiszszük, hogy e kérdésnek ily gyakori ismétlése nem nyújt szórakozást az olvasónak s hogy talán némi unalmat érez mellette. Mindazáltal vissza kell élnünk nagybecsü türelmükkel, mert a kérdés sokkal fontosabb, semhogy azt a jelzett s egyébként tiszteltreméltó indokból ne kellene újra és újra s mindaddig tárgyalni a nyilvánosság előtt, amíg a sok száz szónak mégis csak az lesz az egy nagy vége, hogy falra nem hánytunk borsót s egyszerre csak meglesz a középiskola.

Miért nincs középiskolánk ?

Ugyebár azon egyszerű oknál fogva, mert eddig senki nem létesített. Sem az állam, sem a vármegye, sem a község, sem más testület, szervezet, vagy egyén, aki pedig, ha akart volna, létesíthetett volna.

Hát igen. Ez oly bizonyos negatív valami, hogy meg sem lehet czáfolni. De csak akkor nem lehet, ha csupán a legközvetlenebb okot keressük. Csakhogy a mai oly borzasztóan felvilágosodott időben talán még az elmélet meg sem elégszik meg a jelenségeknek legközvetlenebb okával, mert neki is tudnia kell azt, hogy minden jelenség arra való, hogy abból a tapasztalati következményeket vonjuk le. Ez pedig csak úgy lehetséges, hogy a jelenségek megfigyelésénél a közvetett okok lehető legtávolabbi láncszemét is kikutatjuk.

A midőn tehát nem elégszünk meg középiskolánk hiányának szomorú ismétlése mellett ennek a legközvetlenebb oknak konstataálásával, kötelességünk e jelenségnek távolabbi okait is kinyomozni. Így fogjuk tudni azután megállapítani, hogy ha nincs középiskolánk, mily uton-módon volna az mégis létesíthető. Ezuttal persze nem terjeszkedünk ki minden körülményre, sőt inkább csak egyetlenegyre, de ez azután csakugyan megérdemli, hogy az összes többi okok közül különös nyomatékkal emeljük ki és ország-világ előtt az „Unikum“ nevére kereszteljük el.

Szeretnénk ugyan ezt a kedves „Unikumot“ esztanós végére hagyni cikkünknek, ámde akkor nem volna alkalmunk, arra, hogy a kritika bonczkésével is hozzá nyulhassunk. S akkor végre is elveszti érdekességét, mert megszoktuk, hogy csak az gyakoroljon reánk vonzó érdeklődést, amit alaposan meg lehet kritizálni.

Tehát ki vele! Halld! történelem s pirulj, ha még soha nem pirultál.

Hisz önnek is van egy kedvese, miként nekem. Így rendben vagyunk.

— Nekem kedvesem? Ah, igen... el is feledém! Hisz csak tréfa volt az egész. E kedves — susogja Dezső, átélve Rózsika karesu derekát, e kedves a — könyvtáram...

— Mily kegyetlenség engem így megbántani: Ah Dezső, édes Dezsőm...

— De beszély, Rózsikám, csak nem i — gaz, a mit irtál? Ez lehetetlen!

— Igen az valóság — mondá Rózsika lehajtott fővel.

— Valóság? — kiállt föl Desző magánkivül.

— Igen!

— Esküdjél, Rózsikám, esküdjél.

Dezső oly halvány, mint a fal. Rózsika megszanja. Megfogja a kezét, odavonja magához és halkán suttogja:

— Dezsőm, ne hagyj el ma engem, ne hagyj el... holnap reggel látni fogod őt bejönni...

— Hogyan?! — kérdé Dezső majdnem örülten.

— Igen, e kedvesem b — napsugár.

Túrr A. Viktor.

Kérdésre kérdés a legjobb felelet.

Hogy miért nincs középiskolánk?! Hát ugyan minek és kinek?! Hát muszáj mindenütt lenni? Hogy Aranyosmaróthon van a vármegye székhelye, hogy itt van a törvénytörvény, államépítészeti hivatal stb! Hát mi van vele? Hadd legyen. Elférnek. Talán még hasznunkra is vannak. De hát ebből csak nem következik semmi sem? Ha következik is, legfeljebb az, hogy hozzanak ide még több hivatalt. Legalább lesz friss pénz. Hogy a t. hivatalnokoknak gyermekeik is vannak, a kiket taníttatni szeretnének, műveltetni, hogy ők is egyik atomját képezzék annak az ábrándnak, melyet magyar nemzeti műveltségnek neveznek hiu hazafiak — kinek mi gondja rá? Boldoguljon mindenki úgy a hogy tud. A fő, hogy ki ne zökkenjünk hómeri nyugalmunkból, az egyedüli üdvözítő nemtörődömségből. Petőfi is azt mondta: „Mit törődöm a hazával, a hazának szűz bajával.“ Hát már miért lennének mi különbek a legnagyobb magyar költőnél?

De különben, ha már ép oly nagyon szükséges is, hogy a hivatalnok középiskolába járassa fiát, hát azért nem kell olyan nagyon lamentálni, mert, tessék figyelni!

1. Minek választ a vármegye olyan hivatalnokot, aki nős és ha,

2. minek választ a vármegye olyan nős hivatalnokot, akinek fiai vannak, választson olyat, akinek csak lányai vannak!

A törvénytörvény s egyéb állami hivatalnoknál meg ép nincs semmi baj! Mert miért? Hát azért, mert

1. A minister tudja nagyon jól, hogy itt nincs középiskola, ergo nem nevez ki családos hivatalnokot, vagy ha igen, hát olyat, a kinek nincs szüksége a középiskolára s ha netán tévedésből mégis megtörténék, hogy egy-egy ilyen akad, hát hiszen módjában áll áthelyezést kérni.

Nos! mit szólnak hozzá?

Hát most már tetszik tudni az igazi okát annak, hogy miért nincs középiskola Aranyosmaróthon?

Ez a felfogás az oka, a mely felfogás valósággal meg van és uralkodik, ki tudja mióta.

Ha ez a felfogás valósággal meg van, ugyan kell-e itt tovább kutatni. Minek? Hiszen úgy járnánk vele, mint a mesebeli gazdaasszony, aki nagyszerűen előkészítette az ételt, de nem lehetett megenni még sem, mert az asszony elfelejtett tüzet rakni s az étel nyers maradt.

Használ itt pénz, használ itt hivatal, vasut stb. ? Már hogy használhatna? mikor nincs tűz a kályhában! Nem fő itt meg a legszebb terv sem, hiszen az eszméért lelkesedni kell tudni. De mikor nem akarunk lelkesedni! Sőt gunyosan azt is mondják, hogy nem tudunk!

Akár az egyik baj, akár a másik, akár mindkettő együtt forogjon is fen — kissé gyakorolt mester megtudja találni a gyógyító orvosságot.

Bár nem akarjuk magunkat orvosnak feltolni, mert a hivatlan orvost aligha nem ugyan az a sors várja, mint a hivatlan prókátort, hanem ezért üsse kő, jöjjön, a minek jönnie kell, kimondjuk a véleményünket.

Első sorban is úgy kell megválasztani az előjáróságot, hogy csak olyan lehessen tagja, a kinek fia van.

Másodszor úgy kell az előjáróságot megválasztani, hogy csak olyan lehessen tagja, a kit mindenki adakozónak tart.

Tudjuk ugyan, hogy ez az ajánlatunk inkább az élelzapokba való, de azért cseppet sem ártana, ha azok, a kik a mi feltevéseinknek meg nem felelők, félre állának a vezetéstől s helyet adnának olyanoknak, a kik megfelelnek.

Százat egy ellen! hogy másként volna minden. S abba is fogadunk, hogy két hét sem telne bele és meg volna a középiskola!

Nem tehetünk róla, mi nem az utezaspróben keressük az okokat, hanem az igazi vezetőkben. Fejétől bűdösödik a hal. Mindenenért az előjáróságot, képviselőtestületet

Őn oly sokszor dicsérte őt egész hévvel. Szép, szőke ifju, oly fényes és kellemes bir, hogy nincs párja a világon. Édes mosolyával egészen elvarázsol. Hogy játszadozik fölbomlott fürteimmal, mily édesen lágyan érinti ajkamat, nyakamat. Ah midőn ő jön, épen úgy fogadom őt, mint egy égből jött vigaszt. Eljen hát boldogul drága kedvesével, én is nagyon boldog leszek az én jó barátommal.

Rózsika.

Midőn Dezső ezen sorokat átfutotta, rohant egyenesen Rózsikához.

Rózsika pamlagon ül. Nagy lelki harcot viv. Hiszen az irt neki olyan levelet, kit úgy szeret, de úgy... jobban, mint önmagát.

Dezső egyenesen Rózsika lábaihoz borul, szomorú hangon szavalja:

— Ah Rózsika! ne tegyen örültté, legyen szánalommal fájdalom iránt. Ugy-e levele csak koholmány? Lábaihoz borultan esdek szóért. Szólj, beszélj!?

— Uram! foglaljon helyet és beszéljünk komolyan. Olvasta leveletem?

— Ugye nem igaz abból egy szó se? Légy ismét a régi.

— A mit irtam az oly igaz, mint az ön levele, melylyel elsomorított.

teszszük felelőssé. Onnan kell a lelkesedésnek, a gyújtó szikrának kipattanni. Ha ott nincs tűz, ott nincs lelkesedés, hol legyen másutt?

S kell-e szebb eszme, mint a nemzeti műveltség? Ha még azért sem tudunk lelkesedni, akkor nincs jogunk a „magyar” nevet viselni.

Legyen hát meg végre az a középiskola!

Justus contra Justus.*)

Mindenki, a ki a közügyekkel foglalkozik s azok iránt érdeklődéssel viseltetik, vagy legalább is a kinek a helyi érdekű közügyek a figyelmét le szokták kötni, sietett a kezébe került fiatal lapnak hasábjai közt azon cikkeket elolvasni, melyek most már harmadizben különféle ezimen megjelentek és csillapítani igyekeztek a tengerhullám magasnyira felkorbácsolt idegeket, hogy nyugalomra térítse a felizgatott helyi közvéleményt és atyáskodó patriarchális nyelvvel a régi társadalmi rendet és békét helyreállítsa.

Patriarchális rend!!!

Nagy hangon kezdte. Eleinte a főket igyekezett megtámadni s fekete színben feltüntetni, mert csak ők és senki más, lehetnek a hibások, hogy Ujbányán s így természetesen a környékén is nincs nyugalom. Csak ők a hibások, hogy a megcsontított törzsvagyon szárnyra kelni nem bír, mert ők metszették le szabadon repülő szárnyait. A hivatalukban pontosan eljárók ellen fordulnak a cikkek s igyekeznek őket feketére befesteni, hogy azok legyenek az ördögök, kik nem is tudnak azok lenni.

Ujbánya város szégyenletes helyzetbe került, olyan helyzetbe, melybe felesküdt hivatalnokai juttatták; azok a közegek, kik a tehetetlen molochot vezetni voltak — és sajnos — vannak hivatva. De persze! — ilyesféle kezelés manapság napirenden van s akkor az újsági cikkek nem azt támadják meg, a ki a keserves helyzet indító oka volt, a ki láthatlan ujjakkal ezreknek vagyionában számadásokat csinált, hanem oka természetesen a bajnak az, a ki rájött a disznóságra s a ki a bepiszkított Augiasz istállóját kitakarítani igyekszik. Ezért támad a cikkek oly erősen a Herkulesek ellen, mert szereti a piszkot, abban a saját piszka meg nem látszik s a piszok alá rejtett kincs büntetlenül elhordható.

De e befektetési igyekezett angyalok, a megcsontíthatni vélt Herkulesek, maradtak azért továbbra is azok, a kik voltak: fehér ruhás tiszta lelkű angyalok, kiknek kezében a toll tüzostorként villog és erős Herkulesek, kik bunkósbotjukra támaszkodva mosolyogva nézik a hozzájuk ütődő bögyölyöket.

Nem nyulnak a bögyölyök után, mert úgy sem csipnek, de nem is akarják ujjaiuk közé venni, mert piszkos állatok s azután hadd éljenek még, majd egyszerre, ha kell egy légyfogóval ellehet küldeni őket az élősdiék sorából.

Igy tesznek a mi Herkulesaink, mert hisz így tett Barsvármegye alispánja is és így tett Ujbánya város főjegyzője is. Egyszerűen nem reagálnak a cikkek támadásaira. Ugy okoskodnak: vagy elhiszi a cikkeknek a közvélemény, hogy mi vagyunk a bűnösök s akkor ellenünk fordul s így hiába védekezünk, vagy nem hisz a cikkeknek — mint ahogy igaz is — s akkor minek mártuk be tollainkat!

Bizony minék! mikor azok most az angyal tüzostoraként dicsőségesen ragyognak az igazság, a becsületesség oldalán. Ezren és ezren vannak, kik hálával és köszönettel vannak a városi főjegyző felfedezése iránt s ugyanezek az ezren és ezren hálát és köszönetet rebegnek Barsvármegye alispánjának, ki Herkulesként járt el a város Augiasz istállójában.

Az első cikkek ezeket támadja meg s ezeket akarja animozitással, részrehajlással és az antipátiának indokolatlan szerepelte-

tésével vádolni a közvélemény előtt, de látszik, nem sikerült.

Megjelent a második cikk. Sietett az első után, hogy a közönség ne felejtse el azt, hogy mi volt benne. Sietett s e nagy sietségében sokat elfelejtett, mi a közönséget jobban érdekelte volna. A második cikk Ujbánya város költségvetését tárgyalja s előadja mily nehéz Ujbányán pénzhez jutni, csoda-e hát, hogy akkor más uton kell csinálni.

Mi köze van valakinek más bugyelárisához, ezt senkisé akarja tudni. Inkább azt szeretné tudni, hol szerzi be bugyelárisába a pénzt s szórja mindenre a mi a közegeknek jó, de a város fényét — pardon a város fénytelenységét — csiszolhatná.

Ha valakivel Párkányánán túl találkozik és az nyaralni készül: ajándé neki nyaralóhelyül Ujbányát. Meglátod azt fogja kérdezni: „Hol van az az Ujbánya?” — Ha valakinek dolga akadna Ujbányán üzleti dologban, bizonyára elő kell vennie a Baedeckert vagy a Pallas lekszikont, hogy megtudhassa merre van Ujbánya.

Ujbánya! az az ősrégi szab. kir. rendezett tanácsu bányaváros! a hét híres magyarországi bányavárosok egyike! a híres Hunyadyak, nevezetesen Mátyás király pihenő helye . . . és ki tudná elmondani még mind azt, a mi Ujbányáról elmondható s a mi Barsvármegye ismert monografiájában is csak oly hiányosan van felsorolva. Ez az a híres Ujbánya!!! — S ha valaki végre eljön Ujbányára, végre oda hozza a vonat, akkor kidobják egy elhagyott állomásra, mely fölött egy magas sziklahegy emelkedik, abba bámulhat az utas s idegen s csak találomra halad arra, merre emberszagot érez. Végre nagy nehezen feljön a városba. Az ut akár kocsin, akár gyalog desperátus, még járda vagy legalább kiszórt gyalogjáró sem vezet a városból a világ forgalmat közvetítő vasúthoz. Van vasútja, de rosszabb helyzetbe került a városi közönség, mint annak előtte. Miért? Mert annak előtte, míg vasútja nem volt, voltak legalább bérkocsik, de most arra a negyed órai darabkára nem érdemes bérkocsikat tartani, elmehet gyalog is a ki akar.

Ez mind szép volna, ha volna járda vagy kövezet ut. De ha egyszer októberben beáll az esős idő, utána az enyhe tél, majd a tavaszi esők s azok el nem álnak csak május vége felé, olyan a város képe le az állomásig mint egy sárba esett kalocsnyi, melyből nehéz többé a sarat kipucolni, hogy a cipő tiszta legyen. Ilyen elhagyott város Ujbánya! Nincsen sem ipara, sem kereskedelme, semmije!

S ilyenkor mi az első kérdés? Az: de hát ki intézi a város ügyeit? . . . Csend legyen! ne válaszoljon rá senki, mert felébred téli álmából a medve, pedig jobb ha alszik. S miért nem intézkednek jobban a város érdekében? volna a második kérdés. Erre a választ megadja Barsvármegye alispánja által megejtett fegyelmi vizsgálat, mert másfelé volt gondjuk, a várost pedig elhanyagolták. A közgyűlés minden lehető újítást megszavazott a költségvetés keretében s midőn keresztülvitelre került volna a sor, nem volt itt a pénz.

De hát hova ment az a sok pénz? hiszen a város egy millió vagyonnal rendelkezik. Óriási erdei vannak, vannak malmai, birtoka, mindenféle pénzforrása? Az erdőket lekötötték egynek, az basáskodott benne s a szerződés szerint basáskodik tovább is. Az erdők nem miveltek csak pusztítottak. A fa potom pénzen árultatott, a bevételnek pedig csak egy tized, egy huszad része került elszámolás alá. A malmok, birtokok eladattak, a jövedelem források renoválás címén betömettek. Most fizess adófizető város, polgár, azért, mert megbíztál az intéző városi urakban. Most eléd raknak egy költségvetést, mely a még rajtad levő bört lehozni készül. Igen! a mostani költségvetést meg nem szavazta.

Természetesen a esendes polgárság oka annak, hogy a fegyelmi vizsgálat megejtett. Ha ők hallgattak volna, akkor minden maradt volna a régiben. Nem lett volna se

vizsgálat, se fegyelmi eljárás, se hivatali elmozdítás, se pénzbüntetés, se kártérítés, nem emelték volna a pótdót s békésen élhetnének tovább. — A medve aludhatná téli álmát.

Ezért kellett Ujbányát elhanyagolni, hogy a világ szeme megfélekedezzen róla s ha bármi történik is itt, tompa nép lakjon benne, ki nem tudja felfogni a dolgokat, ki ostoba legyen annak a disznóságnak a megértéséhez, mely a becsületes polgárságot végre munkára hívta fel.

Nem szavaz meg tehát semmi költségvetést! Ha ennyire sülyesztették Ujbányát, ha itt még a bűn is talál pártolót, akkor sülyeszszük tovább, legalább elsülyednek vele azok is, kik már ennyire sülyesztették.

A harmadik cikk ma jelent meg, illetve ma hozta a posta szerteszét — és sietett az ujbányai közönség az újság hasábjain végig szaladni, hogy van-e valami újság Ujbányáról, mert csak akkor tudnak meg Ujbányáról valamit, ha az újságba kerül.

Es milyen érdekes ez a harmadik cikk, valóban csupa újság, de mennyi újság! — mintha igazán Ujbánya város tanácsa a jó Isten tudja miféle törvénytelenégeket követett volna el. Sőt talán az a benyomása is lehet, hogy büntetőtörvénykönyvvel jött összeütközésbe?? pedig a dolog sokkal ártatlanabb??

Ártatlanok mind egytől-egyig. Az erdei vagyont a békés polgárok tették tönkre, az erdei termeléshez a laikusok értenek s azért ment úgy a kezelés, daczára hogy a város „erdőmester”-rel ékeskedhetett. Az erdő hasznaiból befolyt pénzt is a polgárok vették fel és ők szedték be és szolgáltaták a városi pénztárba. Hisz azért akasztottak fel a fegyelmi ítélet alapján két polgárt a sok helyett, az erdőmester pedig megmaradt régi állásában.

Az erdőt kezelő közeg fölötti felügyelet nem a város fejté, a polgármestert illeti, hanem az összes polgárokat egyenkint. Mindenik polgárnak egyenkint van szava az erdőmesterügyködés s tanácssal szolgálhat az erdőkezelés dolgában, hogy például mikép tehesse azt jövedelmezőbbé. A polgármester csak arra való, hogy mindent aláírjon, hogy semmiért felelős ne legyen, szóval csupán, hogy a polgármesteri cím és rangnak egy emberalaku lény legyen a személyesítője, ki havonta a fizetéséről kiállított nyugtát aláírja és mással ne törődjék, kihez — mint a város bírójához — ha például a jogkereső polgárok panaszt nyújtanak be januárban valami ügyes bajos dolguk miatt, akkor általa az ellenfélre való tekintettel az ügy tárgyalására még októberben sincs intézkedés téve.

A városi pénztárnok sem arra való, hogy ki nem utalt pénzt kifizessen, hanem hogy bármilyen kis papíroska ellenében erre is, arra is menjen a pénz. Hisz a mi a kezelést illeti, azt a polgárok közül naponta felváltva más-más elvégzi, a „pénztáros” csak arra való, miként a címe is mutatja, hogy a pénzt a hó végére betárolni tudja, hogy a következő hó elején a fizetések kikerüljenek. Már a hó végének közeledtén a városi tanács nem a tanácssteremben, hanem a pénztár szobájában tartja üléseit s ha egy áldott alak jött, ki adót, illetve pótdót fizetett, majdnem a nyakába borulnak. És mikor az elhagyja a pénztár helyiséget, akkor kezdődik csak a vita a fölött, hogy kinek a fizetésébe jut ez a pénz. Egész sorrendi tárgyalások folynak. Az ujbányai városi pénzhíányt — azt hiszik ők — így képzelel el megtestesítve a közvélemény s talán — gondolják ők — így mulat rajtuk. A szegény pénztáros pedig maga is csodálkozik azon, hogy hova jutott a pénze?? . . . Azt a békés polgárok vitték el, azoknál kell keresni, azok vezeték az egész ügymenetet, ők az oka mindeknek.

De a pénztárnok maga tényleg nem is oka, hisz fegyelmileg büntetve sem volt, de ott van a háta mögött egy városatya, ki számolni tud, a ki összeszámítja az egész

*) Audeatur et altera pars.

A szerk.

papíros, a mi havi átalányban neki jut, remek gyors számoló, ki már kiskorától fogva egyebet sem tett csak számolt. Ez számolta egy kissé el magát azért nem stimmel a kassza. Pedig esodálatos, hogy most őt okolják, sőt még fegyelmileg meg is büntetik, holott mi köze van neki ahhoz, ha baj van a számok közt, hisz az nem az ő dolga, az azoknak a dolga, kik rájöttek a bajra.

És végül ott van Ujbánya szab. kir. város jogtanácsosa. Ő sem arra való, hogy a korlátoltabbaknak felvilágosítással szolgáljon, hogy megmagyarázza jogi gondolkodásával ezt vagy azt a félszogséget és annak következményeit. Miatta mehetnek a városi ügyek a hogy nekik tetszik, hiszen ha perre kerül, majd ott leszek én, majd megérzi a tanács a hibáért a büntetést, ha sok perköltségeket kell fizetni, minek világítsam fel őket, mikor az a vizet elhajtáná a malmomról! Csak azért is!!! Jöjjön, a minek jönni lehet. Lehetek én tiszti ügyész és városi árvaszéki ülnök egy személyben, itt is esurran, ott is esöppen, miért ne tehetném, hiszen a városiak azt nem tudják, hogy ez is összeférhet, hiszen a városi számvevő is lehetett önmagának ellenőre addig, a míg a főispán ur rá nem jött. Minek ide jogi tanácsos, az nem az én dolgom, manapság mindenki tud jogilag gondolkodni, mindenki lehet jogász, a ki csak akar, majd elvégzik azok, nekem elég a tiszteletdíj, perköltség és a tiszti ezim. Mi közöm többet aztán a városhoz. Épen mint ahhoz sincs semmi közöm, hogy a város város marad-e továbbra is, vagy nagyközség lesz-e belőle. Azért is a nagyközségisták élére állok s elkövetek mindent, hogy a városból nagyközség legyen, hisz az ügyesség azután is megmaradhat, pere azután is lehet mint nagyközségnek.

Igy állt a város jogi tanács nélkül összekuszálva, mint a kiesépett szalma, melyet összerakni nem izlett a jogtanácsosnak.

Ezen elmondottak felvilágosítják a közönséget arról, hogy mennyire tükrözte vissza az eddig megjelent három cikk Ujbánya város állapotát, az ott véghez vitt vizsgálat és fegyelmi eljárás okát. Megvilágította az a három cikk, hogy az egész fegyelmi eljárás csak „merő animozitás, részrehajlás és antipátia” következménye s ezért az „erőszakos vádak és feltevések” születtek aztán a fegyelmi határozatot, melynek hivatalvesztés, pénzbüntetés és meg-huzroltatás lett a következménye.

Mindezek hiába való dolgok voltak, ez mind személyeskedésből, erőszakból és feltevésekből származott. A városi urak mind ártatlanok, őket csak üldözik, rájuk csak haragusznak, gyűlölik őket s az egész dolgot csak kitalálták, csak felfújták.

A békés polgárok összeültek egy napon és kikoholtak egy szörnyű mesét; arra az egész város összes polgárait rávették, a feljelentést megtették, a vizsgálatot kierőszakolták, a fegyelmi eljárást szigoruan keresztül vezették s az ítélet hozatalban, könyörgésekkel és ki tudja milyen aparátussal közben jártak, — azt befolyásolták.

Ártatlanok! Szegény ártatlanok! Fel van csak fujva az egész dolog!

Az erdő felügyelő két havi munkája és tapasztalata csak fényképekről vétetett le. Az alispán higgadt, mérsékelt vizsgálata, csak koholmány lenne és a fegyelmi határozat csak kikönyörgött dolog.

Igen! és ezt a városi polgárok hangozan kiabálhatják, hogy a fegyelmi határozat kikönyörgött dolog. De nem a polgárok könyörögték ki ily szigorura, hanem a városi urak könyörögték ki oly enyhére. És most, mikor az enyhe büntetés kiszabott, most még azt is merik állítani, hogy ártatlanok, hogy a dolog nem is olyan sötét, mint a minőnek feltüntették, most az ördög nem oly fekete, mint a minőnek festették.

Majd elválik! még nincs vége a dolognak. Az enyhe ítéletet megfelebbették, az most a ministernél hever, de azt hisz-

szük nem hiába van ott. Rágják azt ott most erősen és hiába fogja ott a főispán ur hangoztatni, hogy a városi belbélke érdekében hagyják helyben a határozatot.

Ott nem fognak ragyogni a könnyező szép szemek, ott hiába könyörögnek, mert ott a közérdek az első, ott az ezrek jajszava viszhangra talál, ott eltiporják a férget, hogy ne pusztithasson az alkotmány épületében. Majd meglátjuk, milyen lesz a határozat, s ha nem lesz olyan, mint a milyennek lenni akarjuk, ha ott megint enyhítő kísérletekkel állunk szemben, van még újítás, van revisió, akkor majd kihozzuk kétszer azt, ami ma még csak felfujtnak látszik.

Veritas.

Az élet.

Keleti költemény eredeti fordítása.

Mint nyugtalan tenger esapdosó hullámi,
Melyek föl az egekbe akarnak törni,
Ha orkán haragja korbácsolja;
De esilapul, ha megjön nyugalma.

Bennem úgy hullámoz gondolatok árja,
Be akarnak törni a titkos homályba.
Egy komor perecz... Az élet keservi...
S majd meg repednek szívem hurjai.

Mi az örökkévalóságban az élet?
Egy röpké pillanat... szenvedések végett!
Mig mulik a perecz, küzdeni érte,
Aztán enyészni a földi rögbé?!

Rövid pálya, a sik rónán haladónak,
De hosszú, ha nehéz akadályok vannak.
Az egyik folyton a véget látja...
A másik óhajta és várja.

Mi a végtelen térben a gyarló ember?
Egy vékony fa ő, mit a gyenge szellő lever;
Földi féreg, mit a sors kereke
Tapos s emel, hogy ismét leveesse.

S a gyarló lény, midőn gyönyörben kéjeleg.
Józan pillanatban feleszmél s mereng.
Ott rémlik egy sötét pont nem messze,
Félve kérdi „most már vége lesz-e“?...!

Ott a létért folyik keserű küzdelem,
Emer emberrel... mint két harezoló elem,
S ha a gyengébb kimerülve leroskad,
A győztes sirján Istennek hálát ad.

Egy végtelen sivar pusztá az élet,
Minek egy feneketlen örvény vet véget.
Menedék csak az örvény mélysége,
Csak ott lehet szenvedésünk vége.

S. S.

Felhőképek.

— Karezolat Marcsányitól. —

Hárman ültek együtt a „Gazella” vitorlás brigg fedélzetén és csendesen beszélgettek. Mind hárman más-más irányban néztek figyelmesen.

Ezer mértföldnyi távolságban a szárazföldtől a csendes oceán végtelen síkján, melynek egyformaságát most semmi sem szakította félbe, haladt a brigg. Egy negyedik társ közbök lép, csendes merengésüket félbeszakítván így szól hozzájuk.

Ugyan pajtásim, én nem tudom elképzelni, hogy mi ébreszti fel annyira figyelmeteket?

Hisz nekem is — hál' Istennek — jó szemem van, de azért a legnagyobb igyekezetem mellett sem tudok semmit sem felfedezni.

Sem a láthatáron, sem azon belül mit sem látok egyebet, mint levegőt és vizet. Épen most egy albatraz sem röpül erre, de még egy delfin sem hömpölyög a ha-

jónk körül. Mi lehet az, amit ti oly érdeklődéssel szemléltetek?

Ekkor az egyik feláll és társához fordulva így szól:

Pajtás te mit sem látsz?! gyarló ember vagy te, szemedet fátyol borítja. Gyer' ide hagy nyissam ki szemedet jobban.

Nézz oda a déli láthatárra, nézd azt a kimagasló felhőt, mily szép alakban emelkedik a rózsaszín fényből. Nem olyan az a felhő, mint egy szép karesu leány alakja? — Nézd most jobban és meglátod, mint omlanak dús hajfürtjei szép fehér vállára. Areza is mind jobban kivehető, még az ajkának mosolya is látszik.

Ez ő... igen, egészen őt hasonlítja, minél tovább nézem, annál jobban tűnik fel az ő alakja, szinte féltem, hogy más is gyönyörködhetik ő benne.

Most megszólal a másik, kinek észak felé irányult figyelme. Magához hívja kétkedő bajtársát, észak felé mutatva, a karján fogja őt és így oktatja:

Nézd most pajtás az északi láthatárt, mily hatalmas felhőtömeg emelkedik jobbról és balról is. Mily fenséges esendben és mozdulatlanul állnak ott. A tetejükön szürke ködfátyol huzódik, mint a magas bérezen, midőn az alkonyati köd száll rájuk. Nézd! — nézd! azt a sötét tömeget, azt a sűrű erdőt, mely a magaslatokat borítja. Amott van a legsötétebb része, az a fenyőerdő, ezzel szemben üde színben a bükkfaerdő terebélyes százados fáival. Ott a két hegy közt látod az elnyuló völgyet? és lám még a kanyarodó ut is ott van a csobogó patak mentén. Tovább a völgy végében, ni, ott a falu, kezdetén az a kis ház... Igen — igen nézd csak azt a kis házat, melyben bölesömet ringatták. Oh nézd csak, Istenem — teremőm! ez az én drága szülőföldem. Hallani vélem az estharang megkondulását,.... édes hazám! — —

Erre magához vonja őt a harmadik társa és nyugat felé mutat, hol egy magas felhő emelkedik. Most ide figyelj, de jól nézd meg, a mit mutatok:

Látod azt a magasba emelkedő felhőt? Mellette ni, mindkét oldalt két kis felhőske. Ez két gyermek, nézd gömbölyű idomukat, nézd göndör hajukat és nézd tovább, mint lengeti az est' szellő kis ruhájukat. Mintha csak hallanám vidám eszevegésüket. Az a nagy felhő az anyjuk képmása, aki kézen fogva vezeti őket, a szeretetre tanítja. Ugy tűnik fel előttem, mintha elém sietnének édes gyermekeim, hogy engem öleljenek, csókoljanak.

Az utolsó szólónak szeme sajátságosan csillogott, vihar barnított arcán egy könny rezgett, a szeretet drága gyöngye volt ez.

A kíváncsi társ már most kellő felvilágosítást nyert és ebből okult. Csendesen tovább ballagott és nem zavarta többé három társát békés álmodozásukban.

* * *

Sokan mit sem törődnek a felhőkkel és a gyarló szeme mit sem lát bennük. A felhőket a jó Isten a szegény tengerészeknek teremtette. Ők sokat látnak bennük. Egyik látja kedvesét, másik szülőföldjét, a harmadik a szerető anyát és gyermekeit. Ebben gyönyörködik a szegény tengerész ezer mértföldnyi távolságban a csendes oceán végtelen síkján.

H i r e k.

Személyi hir. P a t a y L á s z l ó helybeli királyi járásbíró és dr. S z a b ó G y u l a királyi törvényszéki bíró szabadságukról visszaérkeztek.

A besztercebányai püspök bevonulása. Az újonnan kinevezett besztercebányai róm. kath. püspök folyó hó 27-én vonul be székvárosába. Folyó hó 28-án fogadja a tisztelgő küldöttségeket s 29-én kell meglenni az installációnak. A vármegye alispánja értesítette a törvényhatósági bizottsági tagokat, hogy a vármegye közönsége képviselőiben tisztelgő küldöttség fogja üdvözölni a püspököt, mert a besztercebányai róm. kath. püspökségnek egyházi hatósága Barsvármegye tekintélyes részére is kiterjed és a besztercebányai róm. kath. püspökök a püspökség alakítása óta a vármegye területén Garamszentkereszten tartják állandó lakhelyüket s így a vármegye közönsége mindenkor benső érdeklődést tanúsított a püspöki szék iránt. A küldöttséget a vármegye főispánja fogja vezetni. Az új besztercebányai püspök Radnay Farkas ő méltósága kétségtelenül előre kiemelte azt a nagy tiszteletet, a melyet a vármegye közönsége iránta tanúsít és nincs okunk kételkedni abban, hogy a püspök ur tőle telhetőleg támogatni fogja a vármegye érdekeit. A barsvármegyei tisztelgő küldöttség bizonyára imponálni fog úgy a résztvevők számával, mint azok tekintélyével.

A főispán marad. Némely fővárosi lapok a múlt héten azt híresztelték, hogy K a z y J á n o s Barsvármegye főispánja lemondott állásáról s hogy helyébe G a j á r i G é z a neveztetett volna ki főispánnak. A hír nem felel meg a valóságnak, de azért nem zörög a haraszt, ha nem fujja a szél s úgy látszik, hogy a főispán lemondása már csak rövid idők kérdése. K a z y J á n o s főispánsága alatt semmi haladásnak sem állott útjában s ha talán nem is volt az az energikus főispán, aki nagy eredményeket tud felmutatni, de egy nagy érdeme mégis van. Amióta főispán, Barsvármegye nem küld ellenzéki képviselőt az országházba s ez remélhetőleg elegendő érdem ahhoz, hogy a kormány őt egy könnyen el ne ejtse. Ha lemond K a z y J á n o s, nem fogjuk őt megsiratni, hanem örülni sem fogunk valami nagyon, mert a közmondás szerint azt tartjuk, nem lehet tudni, jobb lesz-e az utóda.

Kinevezés. L é v a y S á n d o r t anyakönyvvezetőnek nevezte ki a belügyminister.

Póstai hir. A nemeskosztolányi m. kir. pósthivatal újból megnyitott.

Személyzettszaporítás a póstán. A pozsonyi pósta- és távirtdaigazgatóság S z á r t o r y K á l m á n pósta- és távirtda-gyakornokot Budapestről Aranyosmaróthra helyezte. át

Egy utolsó szó a polgári olvasókör ünnepélyéről. A közönség jól fel-fogott érdekében feltétlen kötelességünk felhívni a közigazgatási tényezők figyelmét arra, hogy a mozsárágyuzást többé ne engedélyezzék. Be van már eléggé bizonyítva, hogy a mozsárágyu elsütése sok veszéllyel jár. De ha már okvetlen meg kell lenni ennek az ágyuzásnak s sehogy sem lehet róla leszoktatni a közfelfogást, legalább tegyék meg a legszükségesebb óvintézkedéseket. A leghatározottabban helytelen eljárás s többé meg nem engedhető, hogy a mozsárágyukat úgy sütögessék el, a mint a mostanában lefolyt olvasóköri ünnepély alkalmával történt: a főtéren, a gyalogjáró közelében. Menjenek ki vele a szántóföldekre, jó messzire a várostól. Elég erősen hallatszik az majd onnan is. Nem tudjuk megérteni, hogy miért legyen némely gyengébb dobhártyával rendelkező fül a megsüketülés veszélyének kitéve. De ez által egyéb veszedelem is elkerülhető.

A kéményseprőmesterek jövője. Ugy látszik, hogy a kéményseprőmesterek sorsában valami változás fog bekövetkezni. A kereskedelmi minister az elmúlt héten

a városokhoz és községekhez intézett körrendeletében adatokat kér arra vonatkozólag, hogy hány reáljogu kéményseprőmester működik a területükön s hogy miként és kikkel gyakorolják iparukat. Aligha nem új beosztás készül a ministeriumban.

Megcsonkított emlékmű. A nyitrai zabori ezredéves emlékmű négy turulmadarának fejét lelkiismeretlen tettesek leütötték. Hihetetlen, hogy ilyen gyalázatos tettet is követhessenek el Magyarországon.

Az új vasuti közlekedés. Miként értesülünk — a magyar államvasutaknál nagy sikerrel végeztek próbákat a forgalomba hozandó motoros kocsikkal és valószínű, hogy nem csak a fő-, de a mellékvonalokon is forgalomba hozzák nemsokára. A motoros kocsik óránként 60—70 kilométernyi sebességgel futnak és a közlekedés rendkívül meg lesz könnyítve behozataluk által, mert $\frac{1}{2}$ vagy 1 óra közönként indulnának.

Rém-hírek Aranyosmaróthról. Az állami tisztviselő lapjának folyó hó 20-iki 26. számában „Apróságok” czím alatt a következő közlemény jelent meg: A lévai pénzügyigazgatóság egy tisztviselője arra a hírre, hogy az igazgatóságot ide helyezik a lakásviszonyokat megtudandó eljött s egy két szobából álló lakás bére iránt a tulajdonosnál tudakozódott s midőn a tulajdonos évi bér fejében 700 koronát említett, a tisztviselő azt kérdezte vajon van-e azon lakáshoz istálló is, hogy abba azon marhát, a ki ezen lakásért azon összeget megadja becsukni lehessen. A következőket jegyzzük meg. Ezen sorok írója vagy nem volt Aranyosmaróthon, vagy tudva valótlan dolgokat mond. Hogy mennyire valótlan dolgokat beszél, azt, a tények igazolják. Bármely pillanatban bérelhető ki néhai Benkovics Pál hagyatékához tartozó uri-utezában levő magában álló 900 négyszög öl belbelki ház 3 szoba és az összes mellék helyiségek évi 400 koronáért. — Vagy a piacon — a nagyvendéglő melletti ház a mely egy 4 és egy 2 szobából és a szükséges mellék helyiségekből álló lakás egészben s 680 korona bér mellett van kiadva. Mit beszél akkor a közlemény írója. És ha valóban itt Aranyosmaróthon volt s lakás után tudakozódott és azt hallotta, hogy 2 szobás lakás évi bére 700 korona, azt kell róla feltenni, hogy hallucinációban szenved.

A sztrájk törvény megalkotása. Hieronymi Károly kereskedelemügyi minister újabban egy sztrájk törvény megalkotását határozta el. E végből a minister a napokban átírt a belügyi és igazságügyi ministerekhez, kérve őket, hogy közöljék vele azokat a rendszabályokat, melyeket a törvénybe közigazgatási és igazságügyi feladatokat szempontról felveendőnek tartanak. A minister ezen átiratokban kifejtette, hogy az újabban mindinkább elharapódzó sztrájkmozgalmak egy sztrájk törvény sürgős megalkotását okvetlenül szükségessé teszik.

Földrengés. A Nyitravármegyei Ellenőr közlése szerint Nyitravármegye vágújhelyi járásának Brunóc és Patvaróc községeiben és azok környékén a múlt héten földrengés volt észlelhető. A földrengés nem volt erős, de azért a falvakban mindenki észrevette. Az első rázkódtatás 8 másodpercig, ezt követte egy másik, mely 5 másodpercig tartott. Az említett két faluban a köznép nagyon retteg, hogy ez valami nagy csapás előjele.

Fontos tudnivaló a mesterembereknek. Nincs többé inas száraz dajka! Nagy öröm érte az inasokat. A minister legújabb elvi jelentőségű határozata szerint kimondotta, hogy a tanoncokat az iparüzlethez nem tartozó munkákra alkalmazni nem szabad. Az ellene vétők kihágást követnek el. Ez a rendelkezés a kereskedő tanoncokra is kiterjed.

Katonai lóvadász. Nagysallóban folyó évi október hó 7-ik napján a budapesti 1. számú lóvadász-bizottság katonai lóvadász fog tartani.

Piaczi árak. Buza 9'60—9'70. Árpa 7'80—8'—, Rozs 7'60. Zab 7—7'50. Kukoricza 8'50—9. Burgonya 4'50—5 50 kilogrammonként. Marhahús 1'04. Borjúhús 1'12. Disznóhús 1'12. Juhhús —'80. Disznózsir 1'60. kilónként.

Sport.

A „Bars”-ban olvassuk a következő közleményt: „Turul” lapdjáték Léván. Folyó hó 14-én és 15-én Halácsy Antal budapesti torna-, vivó- és játékmester bemutatta a képezdei és a főgimnáziumi tanulóknak az általa feltalált „Turul” lapdjátékot. Czélja az volt, hogy az ifjuság megismerje és lehetőleg megkedvelje a sport ezen fajtát. A szakemberek véleménye magáról a játékról ez: a nemes testtartás nevelése; az összes izmok arányos, de túl nem feszített foglalkoztatása, a tüdő működését fokozottan, állandóan foglalkoztatja, rendkívül élesíti a szemmértéket, aesthetikai szempontból határozottan felülmulja az eddig divatos játékokat, nevelő hatásánál fogva első helyet foglalja el az ifjusági játékok között, mert teljesen kiküszöböli a szokásos durvaságokat. Ezen kritikát magáévá tette a vallás és közoktatásügyi ministerium is azon nagyszámú fővárosi tan- és nevelő intézettel együtt, a melyekben a feltaláló érdekes és érthető nyelven előadta a játék czélját és hasznát, bemutatván azt egyúttal szemléltetőleg is. Hasonlóképpen tetszésre talált a játék sok sport-körben és katonai iskolában. A külföldön is tudomást vettek már Halácsy találmányáról és az összes államokban szabadalmazták. A hálólabdák és labdarugások felett ezen játék fogja elvinni a babért. A magyar feltalálónak szép művét legközelebb bővebben fogjuk ismertetni.

Törvénykezés.

Megvesztegetés. K ö k é n y J á n o s pénzügyőri szemlést egy felvigyázó kíséretében múlt évi január hó 10-én Singer Izidor lévai kereskedő üzletébe tért be, hogy ott kismértékbeni italmérésére vonatkozó jogának mikénti gyakorlását megvizsgálja. Egyúttal mint a Léván rendezendő pénzügyőri bálnak vezetője Singert egy báli jeggyel is megkínálta, ez azonban a 4 korona értékű jegyért csak kettőt ígért olyképen, hogy a jegyet is vissza akarta neki adni. A szemlést a megvesztegetés látszatát keltő, ezt az ajánlatot el nem fogadta s miután Singernek üzleti könyvei bélyeggel ellátva nem voltak, azokat leleltetés végett a pénzügyőri laktanyába szállította. Singer egyet gondolt, a szemlést után iramodott a laktanyába és annak asztalára 10 koronát tett le azzal, hogy „álljon el a leleltetésről”. E miatt lett Singer Izidor folyó évi szeptember hó 20-án a helybeli törvényszék büntető tanácsa előtt felelősségre vonva s miután a bíróság a tanuk vallomásaival a megvesztegetés vétségét beigazolválta, vádlottat 5 napi fogházzal helyettesíthető 50 korona pénzbüntetésre mint fő-, és további 1 napi fogházzal helyettesíthető 10 korona pénzbüntetésre, mint mellékbüntetésre ítélte. Az ügy a kir. ügyész, a vádlott és a védő felelőssége következtében most a kir. táblához kerül.

Szerkesztői üzenetek.

(A szerkesztőség e rovat alatt készségesen ad felvilágosítást a tudakozódnak, csak névtelen levelekre nem válaszol.)

Veritas. Elvünk, hogy mindenki megvédheti igazát lapunk hasábjain.

B. G. urnak H. Köszönjük.

K. L. urnak Budapest. A hirdetések külön megállapodás szerint számíttatnak.

Dr. H. M. urnak Érsekújvár. Sorainak szívesen bocsátunk teret, csak tessék beküldeni.

K. T. urnak Léva. Orvosi tanácsokkal nem szolgálunk.

O. L. urnak Budapest. Várva várjuk közleményeit.

N. A. urnak Helyben. Türelem rózsát terem, lehet, hogy pénzt is. Attól függ, mire van szüksége.

Jónak, a jobb az ellensége.

Tényleg a legjobb az eddig használtban levő szappan, szóda, por, stb. anyagoknál vászon és pamut ruhaneműek mosására, a Schicht által ujoman feltalált

mosó kivonat,

„Asszonydicséret“

védjegy, a ruha beáztatására.

Előnyök:

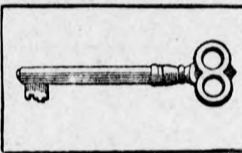
1. Az eddig szükséges volt mosási időt a felére csökkenti.
2. Fáradtságot a negyedére.
3. A szóda használatát teljesen fölöslegessé teszi.
4. Minthogy tisztábbá, tehát fehérebbé is varázsolja a ruhát.
5. Ugy a kezeknek, mint a ruhának teljesen ártalmatlan, amiért az alant jegyzett czég kezességét vállal.
6. Rendkívül kiadósága folytán olcsóbb, minden más mosáshoz képest.

Nélkülözhetetlenné válik minden háziasszony és mosónőnél egy egyszeri kísérlet után.

Mindenütt kapható.

Schicht-szappan

„szarvas“ vagy „kulcs“

jeggyel

legjobb, legkiadósabb s ennél fogva legolcsóbb szappan. Minden káros alkatrésztől mentes.

Mindenütt kapható!

Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht“ névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva.

Schicht György, Aussig

A legnagyobb gyár a maga nemében, az európai szárazföldön.

ERTL VINCZE

kárpitos és kocsigyártó-üzlete

Aranyosmaróthon Hosszu-utca 74. szám (saját ház.)

Van szerencsém a n. é. közönségnek szives tudomására hozni, hogy Aranyosmaróthon már évek óta fenálló

kárpitos és kocsigyártó

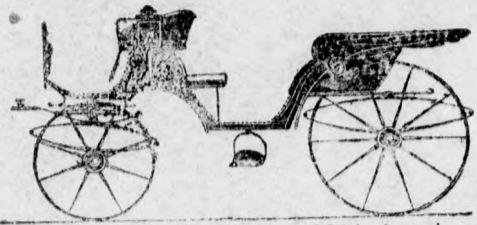
műhelyemet — a követelményeknek megfelelően — tetemesen megnagyobbítottam, úgy, hogy a legkényesebb igényeknek is rövid időn belül megfelelhetek.

Új kocsik- és butormunkálatok hazai és külföldi rajzok szerint való elkészítését, valamint régi kocsik és butorok alapos javítását és modernizálását pontos kiszolgálás mellett jutányos áron vállalom el.

A t. közönség b. bizalmát és pártfogását továbbra is kérve vagyok

tisztelettel:

ERTL VINCZE.

BUTOROK

a leggyorsabból a legfinomabb kivitelig legjutányosabban kaphatók úgy készpénzért, mint részletfizetésre

Ehrentreu és Fuchs Testvérek-nél

Budapest, VI., Teréz-körút 8. (Andrássy út közelében.)
Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Új! Aranyozó,

melylyel mindenki azonnal moshatóan újja aranyozhat: tükör- és képkeret, szobrot, virág-szálak, tempioncsillár stb. — Egy üveg ecettel 50 koronát, 1 literes üveg 1.50, 1/4 literes nagy üveg 3 forint. — Sport-czikkek, gyermek-játékszerek, háziartási- és egyéb apró kiegészítő- és betegpoláshoz való tárgyak felől nagy képes árjegyzéket bérmentve küld

KERTESZ TÓDOR Budapest, IV., Kristóf tér.

DEHMAL KÁROLY

zongora-gyáros

kizárólag kitérő külföldi gyártmányok raktára és kölcsönző-intézet

Budapest, IV., Károly-körút 20.

NÖTHLING VILMOS

magkereskedő

Budapest, Calvin-tér 9.

kaphatók a legjobb gazdasági, konyhakerti, vetemény- és virágmagvak.

Arjegyzék ingyen és bérmentve.

KLEIN SÁNDOR órás és ékszerész Léván,

4-3-4

ajánlja dusan felszerelt

óra-, ékszer- és ezüstáru-üzletét

Kivonat az ezidei árjegyzékből:

Arany férfi óra	60 koronától feljebb
Arany női óra	28 „ „
Ezüst férfi- és női-óra	12 „ „
Arany karperecz	16 „ „
Arany gyűrű	5 „ „
Arany függő	3 „ „
Ezüst karperecz, broche, cravattati	2 „ „
Arany- és ezüst nyakék	4 „ „

Nagy választék mindennemű legdivatosabb ékszerekből különféle drágakövekkel.

„Sandrik“ ezüstáru-gyár készítményeiből nagy választék eredeti gyári áron.

Legfinomabb china-ezüstárukból gyári raktár. Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesíttetnek.

Kiadó lakás.

A gróf Migazzy Vilmos-utczában 4 szoba, konyha, pincze, éléskamara, padlásból álló uri lakás folyó évi október hó 1-étől kezdődőleg bérbeadandó.

Bővebb felvilágosítást a kiadóhivatal ad.

Szivarkahüvely

ujdonságok

kaphatók

BRUNCZLIK I.

könyv- és papirkereskedésében

ÜZLET NAGYOBBÍTÁS.

Tudatom a n. é. közönséggel, hogy üzletem tetemes megnagyobbítása következtében az ezidei őszi időszakhoz raktáromat uri- és női-divatcikkekben, vászon és fehéreneműben valamint minden e szakmába tartozó egyéb cikkekben teljesen kibővítve rendeztem be, úgy hogy a legkényesebb igényeknek is megfelelek. Magamat a n. é. vevőközönség b. pártfogásába ajánlva, maradtam hazafias tisztelettel:

STEINER LIPÓT.

7-3-3

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban.

16-2-*

UJDONSÁGOK

őszi és téli női kalapokból
valamint
női- és férfidivat cikkekből
megérkeztek

WEISZ EDE

aruházában Aranyosmaróth.

NŐI FELÖLTŐK

nagy választékban.

4%-os törlesztési kölcsönök

PÉNZ

nyujtok budapesti és külföldi elsőrangú pénzügyintézetektől a földbirtok és ingatlan $\frac{3}{4}$ értékeig I. és II. helyre 15-65 évig terjedő időtartamra.

Személyhitelt! papoknak, katonatiszteknek, állami- és magánhivatalnokoknak, kereskedőknek és iparosoknak kezes és kezes nélkül 1-15 évig terjedő időre gyorsan és diszkrétan.

Bank- és magánadósságok convertálása

BUDAPEST
VI., István-tér 16. sz.

LANG SAMU
Bankbizomány

BUDAPEST
VI., István-tér 16. sz.

— A kölcsön nem záloglevelekben, hanem készpénzben lesz folyósítva. —
Értékpapírok és részvények a legmagasabb napi árfolyam mellett megvételnek.
19-1-4 (Válaszbélyeg.)

13-2-* **Fehérvarrónő,**
ki hosszabb ideig a fővárosban önállóan működött és a fehérenemű-szabászatot is tanítja, ajánlja magát a t. közönség lakásai-
sán való munkák elvégzésére.
Czime: a kiadóhivatalban megtudható.

14-2-* **ELADÓ**

$\frac{1}{4}$ iskola-hegedű teljes felszereléssel jutányos áron.
Bővebbet: a kiadóhivatalban.

F. M. K. E. levelpapír

15-2-* osinos dobozokban
eredeti gyári áron kapható
Dóczi könyvnyomdában.

Szikviz fogyasztók figyelmébe!

Tisztelettel hozom a t. fogyasztó közönség tudomására, hogy szikvizgyáramat a budapesti Hazslinszky-féle gépgyárból származó modern és a közegészségi kivánalmaknak minden tekintetben megfelelő

uj szikvizgyártó gépezettel

szereztem fel, mely naponta 2000 üveg vizet termel.

A szikviz vegytliszta!

A t. közönség eddigi szives támogatását köszönve, azt továbbra is kérve vagyok, tisztelettel

Korvinyi István.

Megrendelésre a vizet házhoz szállítom.

17-2-*

Hangverseny Grammophon!

Beszél, énekel és
zenél.

Rendkívül érdekes szórakoztató eszköz családok részére, vendéglőknek és kávéházaknak.

Nagy választékban raktáron
30 frttól 200 frtig.

Lemezekből dus választék.

Klein Sándor

óras és ékszerésznél Léván.

2-4-4

**A jelenkor
csodagépe!**

Több ezer reprodukció a világ leghíresebb művészeitől.